

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 35775**Nom:** Literatura i cultura en llengua portuguesa 1**Cicle:** Grau**Crèdits ECTS:** 6**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
1000 - Grau Estudis Anglesos	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1001 - G.Filologia Catalana	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	4	Segon quadrimestre
1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre
1013 - Grau en Filologia Clàssica	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	3	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1000 - Grau Estudis Anglesos	Minor en Lengua portuguesa y sus literaturas	OPTATIVA
1001 - G.Filologia Catalana	Minor en lengua portuguesa	OPTATIVA
1003 - Grau Estud. Hispànics, Lleng.Espan.i Literat.	Minor en lengua portuguesa	OPTATIVA
1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.	Minor en Lengua portuguesa y sus literaturas	OPTATIVA
1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.	Minor en Lengua portuguesa y sus literaturas	OPTATIVA
1013 - Grau en Filologia Clàssica	Minor en Llengua Portuguesa	OPTATIVA

COORDINACIÓ

ALVAREZ SELLERS MARIA ROSA

RESUM

1. Assignatura del *Minor* en "Llengua Portuguesa i les seves Literatures" (6 crèdits ECTS, 3n curs, 2n quadrimestre).

2. Aquesta assignatura té una doble vessant: la historicocultural (on s'aborden els elements fonamentals de la cultura portuguesa a partir dels esdeveniments històrics que l'han conformada) i la literària amb l'estudi d'alguns dels moviments, els autors i les obres més destacats de la literatura portuguesa dels segles XIX i XX.

3. L'assignatura s'imparteix en llengua portuguesa i versa essencialment sobre texts en la seua llengua original.

Esta assignatura té en compte especialment l'ODS 3: "Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom a totes les edats", l'ODS 4: "Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tots" i l'ODS 5, i, en concret, contribuïx a "Posar fi a totes les formes de discriminació contra totes les dones i les xiquetes a tot el món".

Aquest curs està dissenyat perquè l'alumnat no sols aprenga coneixements bàsics de literatura i cultura portugueses, sinó que també es forme com a ciutadania global conscient i compromesa amb els principis de sostenibilitat i equitat.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

És requisit per a accedir a este Minor haver aprovat les assignatures de Formació general filològica *Llengua portuguesa 1* i *Literatura (2a llengua): introducció a la literatura en llengua portuguesa*, o estar matriculat en elles l'any acadèmic en què es comença a cursar el Minor.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1000 - Grau Estudis Anglesos

Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua(es) estrangera (es).

Conèixer una literatura en una llengua diferent de la llengua principal del Grau.

Interrelacionar diferents àrees d'estudis humanístics.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Treballar i aprendre de manera autònoma i planificar i gestionar el temps de treball.

1008 - G.Lleng.Modern.i Lit.

Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua(es) estrangera (es).

Conèixer la història i cultura dels països de la llengua i literatura estudiades i aplicar aqueixos coneixements als estudis de la llengua i literatura corresponents.

Conèixer una literatura en una llengua diferent de la llengua principal del Grau.

Demostrar un compromís ètic en l'àmbit filològic, centrant-se en aspectes tals com la igualtat de gèneres, la igualtat d'oportunitats, els valors de la cultura de la pau i els valors democràtics i els problemes mediambientals i de sostenibilitat així com el coneixement i l'apreciació de la diversitat lingüística i la multiculturalidad.

Interrelacionar diferents àrees d'estudis humanístics.

Localitzar, manejar i sintetitzar informació bibliogràfica, sobre diversos suports, local o en xarxa, en l'àrea de les llengües modernes i les seues literatures.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Treballar i aprendre de manera autònoma i planificar i gestionar el temps de treball.

1013 - Grau en Filologia Clàssica

Aplicar tecnologies de la informació i la comunicació, eines informàtiques, locals o en xarxa en l'àmbit filològic.

Conèixer la gramàtica i desenvolupar les competències comunicatives en llengua(es) estrangera (es).

Interrelacionar diferents àrees d'estudis humanístics.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Treballar en equip en entorns relacionats amb la filologia i desenvolupar relacions interpersonals.

Treballar i aprendre de manera autònoma i de planificar i gestionar el temps de treball.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La formació de Portugal

D. Afonso Henriques i la dinastia de Borgonya.

Mites de l'imaginari portuguès: el miracle d'Ourique, el drama d'Inês de Castro i la Batalla d'Aljubarrota.

2. L'Expansió portuguesa

Els "Descobrimientos" portuguesos.

La "Saudade" i el Saudosisme.

L'estil manuelí.

3. La Unió Ibèrica i el Sebastianisme. Teatre: *Frei Luís de Sousa*

D. Sebastião i el "Sebastianismo".

La Unió Ibèrica. La dinastia Filipina.

Teatre: *Frei Luís de Sousa*, d'Almeida Garrett.

4. Novel·la Contemporània: *Memorial do Convento*, de José Saramago

Memorial do Convento: els tres plànols narratius

- a) La temàtica del poder: la construcció del Convent de Mafra;
- b) La temàtica del somni: la construcció de la "màquina de volar";
- c) La temàtica de l'amor: oposició Sr. Joan V / Sr. Mariana d'Àustria i Baltazar / Blimunda.

5. Novela Romàntica: *Amor de Perdição*, de Camilo Castelo Branco

Simão, l'heroi romàntic: la recerca de l'absolut.

Teresa: el prototip de la dona romàntica; Mariana: Dona o Àngel?

El poder parental.

Els elements realistes:

I- La crítica a les institucions;

II- João da Cruz - lleialtat i crueltat;

III- Llenguatge popular.

6. Elements de la Cultura Portuguesa

Música: el Fado, patrimoni de la humanitat.

Gastronomia portuguesa.

Tradicions i espectacles.

Aquests continguts es plasmaran en els següents resultats d'aprenentatge:

1. Coneixement dels principals moviments, obres i autors de la literatura en llengua portuguesa en el seu àmbit cultural.
2. Capacitat per a llegir, interpretar i analitzar obres de la literatura portuguesa en la seua llengua original, a mesura que les competències comunicatives ho permeten.
3. Capacitat per a desenvolupar per escrit una reflexió crítica i sintètica sobre aspectes de la literatura de llengua portuguesa
4. Reforç de les competències comunicatives en llengua portuguesa per mitjà de l'estudi de la seua literatura.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	25,00
Estudi i treball autònom	35,00
Preparació de classes	20,00
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

A) Activitats formatives presencials: la docència presencial consta setmanalment de quatre sessions, tres de teoria i una de pràctica oral i escrita que servirà de complement i de reforç a les classes teòriques.

1) Classes teòriques: sobre cadascun dels temes del programa, seguint el desenvolupament especificat

per a cadascun en el temari. El/la docent exposarà els continguts essencials i explicarà la manera com l'alumnat ha d'abordar-los. Es realitzaran exercicis de lectura, comprensió i anàlisi.

2) Classes pràctiques: lectura, explicació, comentari i anàlisi dels textos històrics i literaris referents a les èpoques, moviments i autors estudiats, contribuint així a l'assimilació de les competències comunicatives en llengua portuguesa.

Altres activitats:

Tutories per resoldre dubtes que puguin sorgir tant a les classes teòriques com a pràctiques, així com per orientar en la realització de treballs o activitats relacionades amb els continguts del curs.

B) Activitats formatives no presencials: estudi i treball autònom destinat a la preparació de les classes i dels exàmens.

AVALUACIÓ

L'avaluació constarà de dues parts diferenciades (1a i 2a convocatòria):

1. Examen escrit: 70%
2. Assistència, participació a classe i treball personal: 30%

La nota obtinguda a la part 2 serà vàlida per a ambdues convocatòries: activitat no recuperable.

L'examen escrit constarà de dues parts:

- 1) Preguntes de desenvolupament i reflexió crítica sobre els temes, obres i autors explicats a classe.
- 2) Control de lectures: preguntes sobre els llibres de lectura obligatòria.

Criteris d'avaluació:

Teoria:

Coneixement dels principals esdeveniments històrics, conceptes culturals i moviments i autors i obres de la literatura portuguesa dels segles XIX i XX.

Pràctiques:

- Capacitat per llegir, interpretar i analitzar obres de la literatura estudiada en la llengua original, a mesura que les competències comunicatives ho permetin.
- Capacitat per desenvolupar per escrit una reflexió crítica i sintètica sobre aspectes de la història, la cultura i la literatura estudiades.
- Reforç de les competències comunicatives en llengua portuguesa.

NOTA IMPORTANT: Els/les alumnes poden contestar l'examen escrit al portuguès, valencià o castellà. Tot i això, els alumnes que contesten en portuguès, sempre que la seua nota siga superior a 5, opten a una bonificació de 0,5 punts.

Lectures de caràcter obligatori:

Tema 3

- Almeida Garrett, João Baptista de. *Frei Luís de Sousa*, Lisboa, Imprensa Nacional Casa da Moeda, (s./d.).

Tema 4

- Saramago, José. *Memorial do Convento*, Lisboa, Caminho, 1994.

Tema 5

- Castelo Branco, Camilo. *Amor de Perdição*, Lisboa, Sistema Solar, 2012.

L'honestitat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa evaluació del treball del estudiantado. Tots els treballs presentats en este curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els que es faça us de col·laboració fraudulenta o la composició amb l'ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o uns altres), llevat si la seua utilització forma part dels continguts de l'assignatura i està autoritzada pel professorat que l'impartix.

El sistema general de qualificacions seguirà la normativa de la Universitat de València aprovada pel Consell de Govern del dia 30 de maig de 2017. ACGUV 108/2017.

BIBLIOGRAFIA

- Barata, José Oliveira (1991). *História do teatro português*, Lisboa, Universidade Aberta.
- Barreto, Luis Filipe (1983). *Descobrimientos e Renascimento. Formas de ser e pensar nos séculos*

XV e XVI, Lisboa, Imprensa Nacional-Casa da Moeda.

- Botelho, Afonso (1990). *Da saudade ao saudosismo*. Lisboa, Instituto de cultura e língua portuguesa, Ministério da Educação.
- Costa, Horácio, (1997). *José Saramago: o período formativo*, Lisboa, Editorial Caminho.
- Costa Santos, António (2009). *10 Razões para amar e odiar Portugal*, Lisboa, Guerra & Paz.
- Dias, Jorge (1995). *O essencial sobre os elementos fundamentais da cultura portuguesa*, Lisboa, Imprensa Nacional-Casa da Moeda.
- Hatton, Barry (2011). *Os Portugueses*, Lisboa, Clube do Autor.
- Page, Martin (2009). *A Primeira aldeia global. Como Portugal mudou o mundo*, Alfragide, Casa das Letras.
- Pascoaes, Teixeira de (1993). *Arte de Ser Português*, Lisboa, Assírio & Alvim.
- Reis, Carlos (2001). *O Conhecimento da Literatura - Introdução aos Estudos Literários*, Coimbra, Almedina.
- Saraiva, José Hermano (1998). *História concisa de Portugal*, Sintra, Europa-América.
- Saraiva, António José y Lopes, Óscar (s/d). *História da Literatura Portuguesa*, Porto, Porto Editora.
- Seixo, Maria Alzira (1987). *O essencial sobre José Saramago*, Lisboa, Imprensa Nacional-Casa da Moeda.
- Sérgio, António (1985). *Breve interpretação da história de Portugal*, Lisboa, Livraria Sá da Costa.
- Silva Dias, José Sebastião (1973). *Os descobrimentos e a problemática cultural do século XVI*, Lisboa, Editorial Presença.
- Sousa, Antónia (2000). *O império acabou. E agora? Diálogos com Agostinho da Silva*, Lisboa, Notícias.
- Sucena, Eduardo (2008). *Lisboa, o Fado e os Fadistas*, Lisboa, Vega.